

Text filosofův - 1

Filosof tím, co řekl (nebo napsal), chtěl říci něco, co se mu zdařilo vyslovit lépe nebo hůře, prostě vždycky jen částečně (relativně). Když toto vyřčené (nebo napsané) čteme, můžeme se přednostně soustředit na to vyslovené (a to bez ohledu na to, kdo to vyslovil) nebo na to, co zmíněný myslitel říci chtěl - a co se mu zdařilo vyslovit buď lépe nebo hůř. Pochopitelně to, co filosof říci chtěl, nikdy před sebou jako reálnou skutečnost nemáme, ale musíme podstoupit usilovné hledání toho, co „je“ za tím, co před sebou vskutku máme, totiž to vyslovené (nebo napsané). Ovšem i tam, kde se vědomě a výslovně zaměřujeme na to vyřčené (či napsané), máme před sebou nikoli myšlenku, nýbrž buď řadu zvuků nebo řadu písmen (značek). Takže v každém případě se musíme na základě interpretace (dešifrování) ať už zvuků nebo značek nějak dostat k tomu, co můžeme označit jako smysl řečeného (nebo napsaného). Ale tento smysl budeme trochu jinak interpretovat, když vědomě zůstaneme u poměrně krátkého (nepříliš rozsáhlého) kontextu, který si sami zvolíme (a tedy vymezíme), zatímco značně jinak budeme muset postupovat, když nám půjde nikoli o dešifrování konkrétního textu bez ohledu na osobu autora, nýbrž právě o myšlení zvoleného filosofa. Protože konkrétní formulace vždycky vystihuje to, co filosof chtěl říci, pouze relativně úspěšně (a zejména připouští mnoho nepřesných nebo i mylných výkladů), budeme muset vyhledat v širších kontextech (ať už v daném díle nebo navíc i v jiných dílech téhož autora) místa, která se budeme pokoušet uvést do souvislostí s tím jedním místem původním. A pak ovšem bude hodně záležet na naší obeznámenosti buď s celým dílem nebo co možná vůbec s celou tvorbou zvoleného myslitele.

(Písek, 150831-1.)